

Випуск 37

ГЕОГРАФІЯ та ТУРИЗМ

www.geolgt.com.ua www.lgtinfo.com.ua

ISSN 2308-135X

**ВПЛИВ
ПОЛІТИЧНОЇ
НЕСТАБІЛЬНОСТІ**

**СВІТОВИЙ ТУРИСТСЬКИЙ РУХ:
СТАН, ТЕНДЕНЦІ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ
ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗАГРОЗ**

**НА РОЗВИТОК
ТУРИСТИЧНОЇ
ДЕСТИНАЦІЇ**

**ТУРИЗМ
ЯК ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ
КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ**

**ОЦІНКА РЕКРЕАЦІЙНИХ
КЛІМАТИЧНИХ РЕСУРСІВ
МІСТА КИЄВА
В ЛІТНІЙ СЕЗОН
ЗА ДОПОМОГОЮ МОДЕЛІ «RAYMAN»**

Київ 2016

УДК 338.48(477.83)(045)

Чабан Тетяна Юріївна

Мазуркевич Ірина Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний
інститут Київського національного
торговельно-економічного університету, м.
Вінниця, Україна, e-mail: Ryushka78@mail.ru
Вінницький торговельно-економічний
інститут Київського національного
торговельно-економічного університету, м.
Вінниця, Україна, e-mail: Ryushka78@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Метою статті є дослідження сучасного стану туристського потенціалу Львівської області, визначення основних перешкод, які негативно впливають на розвиток туристичної галузі в регіоні та обґрунтування пропозицій щодо їх розв'язання.

Методика. В статті використано аналітичні методи досліджень, що дозволили проаналізувати стан та динаміку розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Львівської області, виявити основні проблеми та запропонувати перспективні напрямки розвитку туризму.

Результати. Визначено основні перешкоди розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу та з метою ефективного використання потенціалу туризму Львівщини запропоновано використання можливостей Львівської області як туристичного регіону в подальші роки.

Наукова новизна. Полягає в систематизації аналітичних даних щодо особливостей розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Львівщини та пропонуванні стратегічних орієнтирів його розвитку.

Практична значимість. Запропоновані напрямки розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу сприятимуть формуванню на території області конкурентоспроможної туристично-рекреаційної галузі, що сприятиме значному соціально-економічному розвитку регіону за рахунок збільшення дохідної частини обласного й муніципального бюджетів, припливу інвестицій, збільшення кількості робочих місць, поліпшення здоров'я населення, збереження й раціонального використання культурно-історичної й природної спадщини.

Ключові слова: туристично-рекреаційний потенціал, ресурси розміщення, культурно-історична спадщина, бальнеологічні ресурси.

УДК 338.48(477.83)(045)

Чабан Тат'яна Юрьевна

Мазуркевич Ірина Александровна,
Кандидат економічних наук, доцент

Вінницький торгово-економічний інститут
Київського національного торгово-
економічного університету, г. Вінниця,
Україна, e-mail: Ryushka78@mail.ru
Вінницький торгово-економічний інститут
Київського національного торгово-
економічного університету, г. Вінниця,
Україна, e-mail: Ryushka78@mail.ru

ОСОБЕННОСТИ ТУРИСТИЧЕСКО-РЕКРЕАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Целью статьи является исследование особенностей туристического потенциала Львовской области, определение основных препятствий, которые негативно влияют на развитие туристической отрасли в регионе и обоснование предложений по их решению.

Методика. В статье использованы аналитические методы исследований, с помощью которых проанализировано состояние и динамика развития туристическо-рекреационного потенциала Львовской области, выявлено основные проблемы и предложено перспективные направления развития туризма.

Результаты. Определены основные препятствия развития туристическо-рекреационного потенциала и в целях эффективного использования потенциала туризма в регионе предложено использование возможностей Львовской области как туристического центра в последующие годы.

Научная новизна. Заключается в систематизации аналитических данных особенностей развития туристическо-рекреационного потенциала Львовской области и предложении стратегических ориентиров ее развития.

Практическая значимость. Предложенные направления развития туристическо-рекреационного потенциала будут способствовать формированию на территории области конкурентоспособной туристическо-рекреационной отрасли, что, в свою очередь, будет способствовать значительному социально-экономическому развитию региона за счет увеличения доходной части областного и муниципального бюджетов, притока инвестиций, увеличения числа рабочих мест, улучшения здоровья населения, сохранения и рационального использования культурно-исторического и природного наследия.

Ключевые слова: туристическо-рекреационный потенциал, ресурсы размещения, культурно-историческое наследие, бальнеологические ресурсы.

UDC 338.48(477.83)(045)

Chaban Tatiana Yuriyevna

Vinnitsa trade and economic institute KNTEU,
Vinnitsa, Ukraine, e-mail: Ryushka78@mail.ru

Mazurkievich Irina Oleksandivna,
PhD in Economics, Associate Professor

Vinnitsa trade and economic institute KNTEU,
Vinnitsa, Ukraine, e-mail: Ryushka78@mail.ru

FEATURES OF TOURIST AND RECREATIONAL POTENTIAL OF LVIV REGION

The aim of the article is to study the characteristics of the tourist potential of the Lviv region, the definition of the main obstacles that negatively affect the development of the tourism industry in the region and support of proposals to address them.

Methods. In this article used analytical research methods that allow to analyze the status and dynamics of the tourism potential of Lviv region, identify key problems and suggest promising areas of tourism development.

Results. The main barriers to the development of tourist and recreational potential and the effective use of the potential offered Lviv tourism use of Lviv region as a tourist region in the following years.

Scientific novelty. Is to systematize analytical data on characteristics of the tourism potential of Lviv and offering strategic orientations of its development.

The practical significance. Proposed areas of tourist and recreational potential will contribute to the formation of the region competitive tourism and recreation industry that will contribute to a significant socio-economic development of the region by increasing the revenues of the regional and municipal budgets, investment, more jobs, improved health, conservation and sustainable use of cultural, historical and natural heritage.

Keywords: tourist and recreational potential, resources, accommodation, cultural and historical heritage, balneological resources.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день туризм набуває не просто масового характеру, а стає однією з провідних, високоприбуткових та найбільш динамічних галузей світового господарства. Специфічною рисою туристичної сфери є те, що вона не лише сприяє підвищенню зайнятості населення та розвитку ринкових відносин, а й сприяє залученню громадян до пізнання багатой природної та історико-культурної спадщини, формуванню екологічної свідомості та культури нації. Львівщина традиційно характеризувалась високим туристським потенціалом, що є недостатньо освоєним, характеризується низькою ефективністю використання та потребує впровадження багаторічного досвіду в сфері рекреації. Стратегічною метою розвитку туристично-рекреаційної сфери є обґрунтування та розробка практичних заходів щодо формування та зміцнення конкурентоспроможності туристських ресурсів регіону.

За наявності природних рекреаційних ресурсів Львівська область займає одне з провідних місць в державі. Природні лікувальні ресурси Львівщини представлені мінеральними водами, лікувальними грязями, озокеритом, кліматичними, водними, лісовими об'єктами. Частка природно-рекреаційного потенціалу Львівщини у сумарному природно-ресурсному потенціалі України складає 5,377%. Серед карпатських областей за сумарним потенціалом природних рекреаційних ресурсів вона поступається лише Закарпаттю (7,036%). В структурі рекреаційних ресурсів області 70% припадає на ресурси відпочинку і туризму і 30% - на ресурси санаторно-курортного лікування [2, с. 103]. У сумарному природно-ресурсному потенціалі Львівської області природні рекреаційні ресурси становлять 14,3%, що значно вище відповідного показника по Україні (9,5%) [2, с. 124].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальним та специфічним питанням розвитку туризму та сфери рекреаційних послуг присвячені наукові доробки багатьох вітчизняних вчених. Проте, характеристика шляхів вирішення проблем розвитку туризму окремого регіону, дослідження потенціалу регіональної туристично-рекреаційної сфери представлені саме в працях О.О. Бейдик, В.Ф. Кифяк, О.В. Колотуха, О.Д. Король, О.О. Любіцева, М.П. Мальська, А.В. Мокляк, М.М. Покоłodна, І.М. Філоненко, Г.В. Чернова, І.М. Яковенко.

Виділення невиділених раніше частин загальної проблеми. Аналіз останніх досліджень вказує на те, що недостатньо вивчено особливості формування та ефективного використання туристсько-рекреаційних ресурсів Львівщини.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сучасного стану туристського потенціалу Львівської області, визначення основних перешкод, які негативно впливають на розвиток туристичної галузі в регіоні та обґрунтування пропозицій щодо їх розв'язання. Теоретичною та

методологічною основою роботи є наукові напрацювання вітчизняних вчених, які мають відношення до галузі туризму, періодична література, підручники та монографії, ресурси Інтернету тощо, а також статистичні дані Головного управління статистики у Львівській області, в яких відображається характеристика туристичної галузі Львівщини.

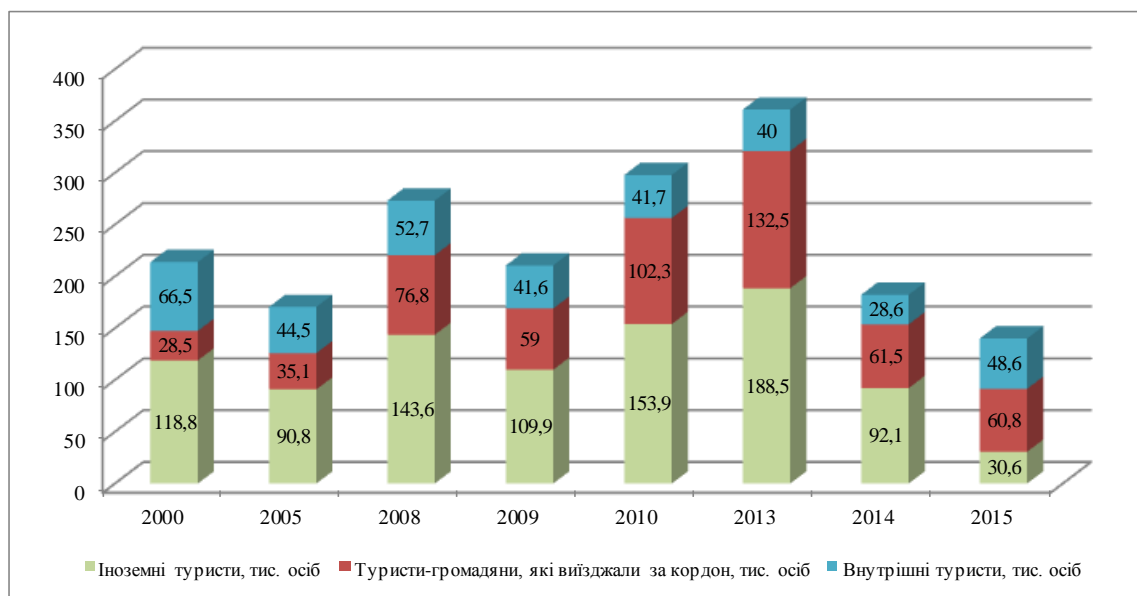
Виклад основного матеріалу. За своєю економічною результативністю рекреація є цілком конкурентоздатною галуззю. Ефективна політика освоєння потенціалу природних рекреаційних ресурсів може стати дієвим інструментом екологізації господарського комплексу області, засобом загальнодоступного і повноцінного відпочинку й оздоровлення населення. Близько 7% території Львівської області займають об'єкти природно-заповідного фонду, включаючи об'єкти, що відносяться до включені до міжнародної екомережі [3]. Слід зазначити, що область входить до п'ятірки найбільш привабливих та популярних туристично-рекреаційних регіонів України і володіє одним з найбільших в Україні потенціалом рекреаційних ресурсів, що сприяє можливості для всесезонного функціонування туристично-рекреаційних об'єктів. Він базується на ландшафтній привабливості гірських територій, рельєфних та кліматичних можливостях розвитку як літнього, так і зимового туризму, включаючи гірськолижний, запасам лікувальних мінеральних вод. В області налічуються близько 4 тис. історико-культурних й архітектурних пам'яток (25% від зареєстрованих в Україні), з них понад 800 загальнонаціонального значення, які приваблюють туристів [4].

Природний рекреаційний потенціал Львівщини представлений лікувальними мінеральними водами, лікувальними грязями, озокеритом, кліматичними, водними та лісовими ресурсами. На базі цих унікальних ресурсів розвиваються відомі в Україні та за кордоном курорти Трускавець, Східниця, Моршин, Немирів, Великий Любінь, Шкло, де створені умови для профілактики і лікування органів дихання, шлунково-кишкового тракту, нервової та серцево-судинної систем, опорно-рухового апарату. Значну частину області займають гори Карпати з мальовничими краєвидами в будь-яку пору року, гірськими хребтами, стрімкими потоками, кліматичними умовами, придатними для гірського туризму та гірськолижного відпочинку [4].

Львівщина славиться водоспадами, ріками, озерами, які мають можливості для водних видів відпочинку, оздоровлення і туризму. Найвідомішими серед них є річки Дністер, Стрий, Західний Буг, Свіча, штучні водойми в околицях Львова та на Яворівщині, а також водоспади Кам'янка, Гуркало, Лазний. Всього мережа санаторно-курортних і оздоровчих закладів Львівської області станом на 2015 р. налічує 102 суб'єкти господарювання, з яких – 47 санаторії (з них 5 дитячих), 8 санаторіїв-профілакторіїв, 6 пансіонатів відпочинку, 9 пансіонатів з лікуванням, 32 бази відпочинку. За кількістю санаторно-курортних і оздоровчих закладів за регіонами України у 2015 р. Львівська область

займає сьоме місце, на її території знаходиться 3,6 % таких закладів в Україні [3].

Дослідження ринку туристичних послуг Львівщини відображено на рисунку 1.

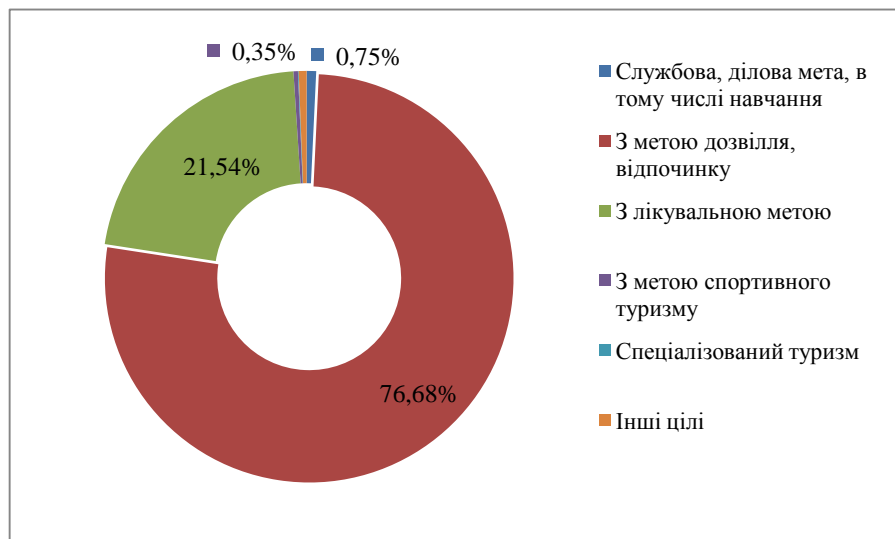

Рис. 1. Динаміка туристичних потоків Львівської області за 2000 – 2015 рр. [Сформовано автором на основі джерел 1, 5]

Отримані результати показали, що протягом останніх трьох звітних періодів спостерігається тенденція до зменшення туристичних потоків. Так, в 2013 р. суб'єкти туристичної діяльності Львівської області надали послуги 188,5 тис. особам, в той час як в 2014 р. – 92,1 тис. особам, а в 2015 році – 30,6 тис. особам. Найбільш негативними зрушеннями є зменшення кількості туристів, що виїжджали за кордон – на 61,5 тис. осіб. Кількість іноземних туристів в 2014 р. також характеризується зменшенням майже вдвічі порівняно із значенням 2013 р. В цілому за обсягами туристичних потоків України на Львівщину припадає близько 5,5%. Оцінка розподілу туристичного потоку за метою відвідування в 2015 році показала, що саме природно-рекреаційні ресурси є визначальними. Так, в 2015 р. користувались попитом такі види туризму, які пов'язані з відпочинком – 86,2 тис. осіб (76,7% від загальної кількості туристів), а саме: туристсько-рекреаційний, пізнавальний, екскурсійний, екологічний, культурно-пізнавальний тощо. Близько 22% туристів відвідували регіон з лікувальною метою, що стосується таких видів туризму як рекреаційний, бальнеологічний, лікувально-оздоровчий.

Все більшого розвитку набувають альтернативні форми туризму: екстремальний, конгресовий, елітарний, зелений. Найбільшу популярність серед них у Львівській області отримав зелений туризм, який розвивається у традиційних туристичних зонах – Карпати, Передкарпаття, Розточчя. В

області діє Львівський осередок спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму. Згідно його даних, на Львівщині нараховується понад 200 власників агроосель.

Рис. 2. Структура розподілу туристів, обслужених суб'єктами туристичної діяльності за метою поїздки та видами туризму (2015 р.) [Сформовано автором на основі джерел 1, 5]

З метою ефективного використання потенціалу туризму Львівщини слід активізувати діяльність з популяризації можливостей і переваг туристично-рекреаційного комплексу Львівської області шляхом ширшої участі у регіональних, національних та міжнародних виставках, салонах, ярмарках, форумах представників туристичного бізнесу, готельно-ресторанного господарства, санаторно-курортних закладів, закладів культури та мистецтва, що сприятиме збільшенню потоку внутрішніх та іноземних туристів, залученню інвестиційних ресурсів для реалізації нових проектів у сфері туризму і рекреації на Львівщині.

Висновки. Аналіз туристичної діяльності у Львівській області показав, що об'єктивно область має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного розміщення та рельєфу, сприятливий клімат, багатство природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалів і т.д. Проте існує і ряд факторів, які перешкоджають ефективному розвитку цього виду діяльності на сучасному етапі. При визначенні проблем розвитку галузі та шляхів їх вирішення слід оптимально поєднати соціальні потреби населення на оздоровлення та відпочинок із економічними вигодами. Тому туристичну індустрію необхідно розглядати як сферу задоволення важливих суспільних потреб, яка до того ж є ефективною в еколого-економічному плані і повинна поступово зайняти одне із перших місць в економічній структурі області. Саме розвиток туризму та рекреації стимулюватиме економічну активність, розвиток малого й середнього

бізнесу, створить робочі місця в різних секторах економіки, зменшить відтік кадрів за кордон.

Список використаних джерел

1. Рекреаційний потенціал Львівщини / Статист. збірник. - Львів: Головне управління статистики у Львівській обл., 2012. – 96 с.
2. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. У 3-х частинах: Підручник. - К.: ВД "К. - М.Академія" – Чернівці: Зелена Буковина, 2013. - 568 с
3. Смаль О.О. Території та об'єкти природно-заповідного фонду України загальнодержавного значення у Львівській області / О.О. Смаль / Розвиток заповідної справи в Україні і формування Пан'європейської екологічної мережі: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Рахів, 11–13 листопада 2008). – Рахів, 2012. – С. 371–375.
4. Стратегія розвитку Львівської області до 2020 року. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.loda.gov.ua/upload/users_files/22/
5. Електронний ресурс. – режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>

Список использованных источников

1. Рекреационный потенциал Львовщины / Статист. сборник. - Львов: Главное управление статистики во Львовской обл., 2012. - 96 с.
2. Руденко В.П. География природно-ресурсного потенциала Украины. В 3-х частях: Учебник. - М.: ИД "К. - М.Академия" - Черновцы: Зеленая Буковина, 2013. - 568 с.
3. Смаль А.А. Территории и объекты природно-заповедного фонда Украины общегосударственного значения в Львовской области / А.А. Смаль / Развитие заповедного дела в Украине и формирование Панъевропейской экологической сети: Материалы международной научно-практической конференции (Рахов, 11-13 ноября 2008). - Рахов, 2012. - С. 371-375
4. Стратегия развития Львовской области до 2020 года. - [Электронный ресурс] - Режим доступа: http://www.loda.gov.ua/upload/users_files/22/
5. Электронный ресурс. - Режим доступа: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>

References

1. Recreational potential of Lviv / extras. collection. - Lviv: Department of Statistics in the Lviv region., 2012. - 96 p.
2. Rudenko VP Geography natural resources of Ukraine. In 3 parts: Textbook. - K.: Publishing House "Karl - M.Akademiya" - Chernivtsi: Green Bukovina, 2013. - 568 p.
3. Smal AA Territories and objects of nature reserve fund of national importance Ukraine in Lviv region / AA Smal / Development of Reserves in Ukraine and formation of pan-European Ecological Network: Proceedings of the International Scientific Conference (Rahim, 11-13 November 2008). - Rachel, 2012. - P. 371-375
4. Strategy of Lviv region by 2020. - [Electronic resource] - Access: http://www.loda.gov.ua/upload/users_files/22/
5. Electronic resource. - Access mode: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>